

Bruxelles, den 8.11.2017
COM(2017) 660 final

2017/0294 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2009/73/EF om fælles regler for det indre marked for naturgas

(EØS-relevant tekst)

{SWD(2017) 368 final}

DA

DA

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

Virkeliggørelsen af et integreret gasmarked er en hjørnesten i EU's projekt om at skabe en energiunion. Det indre gasmarked betragtes som velfungerende, når gas kan flyde frit mellem medlemsstaterne til der, hvor behovet er størst, og til en rimelig pris. Et fungerende gasmarked er en forudsætning for at øge gasforsynings sikkerheden i Unionen. Eftersom gas hovedsageligt transporteres gennem rørledninger, er sammenkoblingen af gasnettene mellem medlemsstaterne og ikke-diskriminerende adgang til disse net grundlæggende for, at markedet kan fungere effektivt. Det er ligeledes en forudsætning for gasleverancer i nødsituationer, både mellem medlemsstater og med de omkringliggende tredjelande. EU er i vid udstrækning afhængig af gasimport fra tredjelande, og det er i EU's og gaskundernes interesse, at der er stor gennemsigtighed og konkurrence, også når det drejer sig om rørledninger fra disse lande.

Om end EU-retten generelt finder anvendelse i EU-medlemsstaternes territorialfarvande og eksklusive økonomiske zone, fastsættes der med direktiv 2009/73/EF¹ (i det følgende benævnt "gasdirektivet") ikke udtrykkeligt regler for gasrørledninger til og fra tredjelande. Efter en retlig vurdering blev det konkluderet, at de regler, som finder anvendelse på gastransmissionsrørledninger, der forbinder to eller flere medlemsstater, og som falder ind under definitionen af "sammenkoblingslinje", ikke er gældende for sådanne rørledninger, der kommer ind i EU. Der er imidlertid kutyme for at anvende hovedprincipperne i den lovramme, som gasdirektivet fastsætter for så vidt angår forholdet til tredjelande, navnlig via internationale aftaler vedrørende gasrørledninger, der kommer ind i Den Europæiske Union. Det vurderes, at der fremover er behov for lovgivningsmæssige tiltag for på eksplicit og sammenhængende vis at definere og præcisere den lovramme, der er gældende for alle gasrørledninger til og fra tredjelande.

Med de foreslåede ændringer vil gasdirektivet som helhed (såvel som de dertil knyttede retsakter som eksempelvis gasforordningen, netreglerne og retningslinjerne, medmindre andet er fastsat i disse retsakter) finde anvendelse på rørledninger til og fra tredjelande, herunder eksisterende og fremtidige rørledninger, der grænser op til Unionens jurisdiktion. Det indbefatter de respektive bestemmelser om tredjepartsadgang, tarifregulering, ejerskabsmæssig adskillelse og gennemsigtighed. Det vil også gøre det muligt at ansøge om en undtagelse fra ovenstående regler i henhold til artikel 36 i gasdirektivet for nye rørledninger til og fra tredjelande. Hvad angår eksisterende rørledninger, som falder uden for anvendelsesområdet for artikel 36, vil medlemsstaterne få mulighed for at indrømme undtagelser fra anvendelsen af de væsentligste bestemmelser i direktivet, forudsat at undtagelsen ikke er skadelig for konkurrencen, et velfungerende marked eller Unionens forsynings sikkerhed.

Rørledninger til og fra tredjelande vil således være omfattet af mindst to forskellige lovrammer. Hvis dette resulterer i juridisk komplekse situationer, vil et passende instrument til at sikre en sammenhængende lovramme for hele rørledningen ofte være en international aftale med det eller de pågældende tredjelande. Hvis der ikke findes en sådan aftale, en undtagelse for nye infrastrukturer eller en undtagelse for en infrastruktur, der allerede er i

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94).

drift, må rørledningen kun anvendes i overensstemmelse med betingelserne i direktiv 2009/73/EF inden for Unionens jurisdiktion.

- **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

Med forslaget gøres de eksisterende regler for EU's interne rørledninger også gældende for rørledninger til og fra tredjelande. Det hænger således sammen med de gældende regler på samme område. Yderligere præciseringer er medtaget, hvor det er nødvendigt for at tage hensyn til de særlige krav, der gør sig gældende med hensyn til tredjelande.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Forslaget tager sigte på at realisere de centrale mål for energiunionen, der er fastlagt i meddelelsen om en rammestrategi for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik, navnlig energisikkerhedsdimensionen (eftersom en af de vigtigste drivkræfter for energisikkerhed er fuldførelsen af det indre energimarked).

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

- **Retsgrundlag**

Den foreslåede foranstaltning har hjemmel i artikel 194 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), der konsoliderer og præciserer EU's kompetence på energiområdet. I henhold til artikel 194 i TEUF er hovedmålene for EU's energipolitik at sikre energimarkedets funktion, at sikre energiforsyningsikkerheden i Unionen, at fremme energieffektivitet og energibesparelser samt udvikling af nye og vedvarende energikilder og at fremme sammenkobling af energinet.

Dette forslag bygger desuden på omfattende lovgivning, der er vedtaget eller opdateret igennem de seneste to årtier. Med det formål at skabe et indre marked i energisektoren har EU i årene fra 1996 til 2009 vedtaget tre successive lovgivningspakker med det overordnede mål at få integreret markederne og liberaliseret de nationale gas- og elektricitetsmarkeder. Dette forslag vil i den forbindelse sikre, at der ikke finder diskriminering sted af operatører af gasrørledninger til og fra EU og andre markedsdeltagere, som er fuldstændigt underlagt gasdirektivets bestemmelser, f.eks. operatører af gasrørledninger, der forbinder forskellige medlemsstater, eller operatører af transmissionssystemer inden for medlemsstaterne.

Forslaget skal også ses som et led i den vedholdende indsats for at sikre integreringen og den effektive drift af Europas gasmarkeder.

- **Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)**

De foreslåede ændringer af gasdirektivet er nødvendige for at nå målsætningerne med et integreret gasmarked i EU og kan ikke lige så effektivt virkeliggøres på nationalt niveau på grundlag af fragmenterede nationale regler. Erfaringerne har vist, at isolerede nationale tilgange har ført til forsinkelser i implementeringen af reglerne for det indre marked i energisektoren og resulteret i suboptimale og modstridende reguleringsforanstaltninger og overflødige indgreb og i, at der ofte for sent er sat ind for at rette op på effektivitetsproblemer på markedet². Derudover har rørledninger til og fra tredjelande i de fleste tilfælde en

² Som forklaret i detaljer i evalueringen af de omarbejdede lovgivningsakter under initiativet om udformningen af elektricitetsmarkedet (Kommissionens forslag COM(2016) 864 final).

kapacitet, som kan påvirke det indre gasmarked og forsyningssikkerheden i adskillige medlemsstater.

- **Proportionalitetsprincippet**

Den foreslåede ændring omfatter udelukkende, hvad der er strengt nødvendigt for at opnå de nødvendige fremskridt for det indre marked, og overlader passende kompetencer og ansvar til medlemsstaterne, de nationale reguleringsmyndigheder og de nationale aktører. Det omfatter muligheden for undtagelser for eksisterende infrastrukturer (dvs. rørledninger til og fra tredjelande, som færdiggøres før dette direktivs ikrafttræden) for at tage højde for de komplekse juridiske strukturer, som allerede finder anvendelse, og som kan kræve en sagsspecifik tilgang, forudsat at undtagelsen ikke er skadelig for konkurrencen, et velfungerende marked eller Unionens forsyningssikkerhed.

- **Valg af retsakt**

Forslaget ændrer gasdirektivet, som er en central del af den tredje energipakke. Valget af en ændringsretsakt afspejler forslagens begrænsede karakter.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

Indholdet af nærværende forslag er begrænset til præcisering af et område, hvor der er forskel mellem gældende EU-lovgivning (eller mangel derpå) og anvendt praksis. Forslaget bygger på etableret praksis. For at tage højde for de situationer, der ikke desto mindre er opstået som konsekvens af manglende eksplicitte regler under den nuværende ramme, får medlemsstaterne mulighed for at indrømme undtagelser for eksisterende driftsinfrastrukturer. Set i lyset af ovenstående vurderes det, at ændringen af gasdirektivet kan foretages uden en særskilt evalueringsproces.

- **Konsekvensanalyse**

Nærværende initiativ kræver ikke en detaljeret konsekvensanalyse, eftersom de foreslåede ændringer afspejler praksis med at benytte hovedprincipperne i den lovramme, som gasdirektivet opstiller for så vidt angår tredjelande. Det fremgår klart af det faktum, at disse principper afspejles i adskillige internationale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande eller mellem EU og tredjelande, og at de anvendes konsekvent på onshore-rørledningerne til og fra tredjelande.

- **Målrettet regulering og forenkling**

Forslaget kan medføre øgede administrative krav, om end kun i meget begrænset omfang. Ændringerne vil medføre, at gasdirektivet inden for Unionens jurisdiktion vil finde anvendelse i sin helhed på rørledninger til og fra tredjelande, ligesom de vil gøre det muligt at ansøge om en undtagelse i henhold til artikel 36 i gasdirektivet for ny infrastruktur til og fra tredjelande. Der vil følgelig kunne komme flere anmodninger om undtagelser, hvilket vil kræve engagement på administrativt niveau for så vidt angår de nationale regulerende myndigheder og Kommissionen, når der skal træffes yderligere beslutninger om undtagelser. Dette er dog ikke nogen ny byrde, da det allerede er en af de vigtigste opgaver defineret i den tredje energipakke (artikel 36 i gasdirektivet).

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

De foreslåede ændringer af direktivet forventes ikke at få virkninger for budgettet.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

Kommissionen vil føre tilsyn med medlemsstaternes og andre aktørers gennemførelse og overholdelse af de bestemmelser, der ender med at blive vedtaget, og eventuelt træffe håndhævelsesforanstaltninger. Eksisterende nationale regulerende myndigheder og andre kompetente nationale myndigheder vil sikre gennemførelsen af forslaget på nationalt plan.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Nærværende forslag præciserer det nøjagtige anvendelsesområde for gasdirektivet og som følge heraf gasforordningen³ på rørledninger til og fra tredjelande, der grænser op til Unionens jurisdiktion. Det indbefatter de respektive bestemmelser om tredjepartsadgang, tarifregulering, ejerskabsmæssig adskillelse og gennemsigtighed. Det vil gøre det muligt at ansøge om en undtagelse i henhold til artikel 36 i gasdirektivet for nye rørledninger til og fra tredjelande. Det gør det også muligt for medlemsstaterne at indrømme undtagelser for eksisterende importinfrastrukturer, som allerede er i drift. For at sikre en sammenhængende retlig ramme for rørledninger, som passerer igennem mere end en medlemsstat, er det nødvendigt at fastsætte, hvilken medlemsstat der skal træffe beslutning om en sådan undtagelse.

³ Artikel 3, stk. 2, krydshenviser til definitionen i artikel 2 i gasdirektivet.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV**om ændring af direktiv 2009/73/EF om fælles regler for det indre marked for naturgas**

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —
under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 194, stk. 2,
under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,
under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁴,
under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget⁵,
efter den almindelige lovgivningsprocedure, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for naturgas, som siden 1999 gradvis har taget form i Unionen, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Unionen, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og sørge for konkurrencedygtige priser, effektive investeringssignaler og højere servicestandarder samt bidrage til forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF⁶ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF⁷ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for naturgas.
- (3) Nærværende direktiv tilstræber at tackle de resterende hindringer for fuldførelsen af det indre marked for naturgas, som skyldes manglende anvendelse af EU's markedsregler på gasrørledninger til og fra tredjelande. Ændringerne i dette direktiv vil sikre, at de regler, som gælder for gastransmissionsrørledninger, der forbinder to eller flere medlemsstater, ligeledes gælder for rørledninger til og fra tredjelande inden for Unionen. Det vil skabe sammenhæng i den retlige ramme inden for Unionen og forhindre konkurrenceforvridning på det indre energimarked i Unionen. Det vil ligeledes øge gennemsigtigheden og give retssikkerhed med hensyn til, hvilken retlig ramme der er gældende for markedsdeltagerne, herunder navnlig investorer i gasinfrastruktur og netbrugere.

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁵ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas (EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57).

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94).

- (4) For at tage højde for den hidtidige mangel på specifikke EU-regler for gasrørledninger til og fra tredjelande bør medlemsstaterne være i stand til at indrømme undtagelser fra visse bestemmelser i direktiv 2009/73/EF for rørledninger, der er færdiggjort på datoen for dette direktivs ikrafttræden. Den relevante dato for anvendelsen af andre adskillelsesmodeller end ejerskabsmæssig adskillelse bør tilpasses for gasrørledninger til og fra tredjelande.
- (5) Anvendelsen af direktiv 2009/73/EF på gasrørledninger til og fra tredjelande er fortsat begrænset til den territoriale grænse for Unionens jurisdiktion. Hvad angår offshore-rørledninger bør direktivet finde anvendelse i EU-medlemsstaternes territorialfarvande og eksklusive økonomiske zone.
- (6) Direktiv 2009/73/EF bør derfor ændres —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

I direktiv 2009/73/EF foretages følgende ændringer:

- (1) Artikel 2, nr. 17), affattes således:

"17) "sammenkoblingslinje": transmissionslinje, som krydser en grænse mellem medlemsstater eller mellem medlemsstater og tredjelande, der grænser op til Unionens jurisdiktion"

- (2) Artikel 9 ændres således:

- a) Stk. 8, første afsnit, affattes således:

"8. En medlemsstat kan beslutte ikke at anvende stk. 1, hvis:

- a) transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhørte en vertikalt integreret virksomhed
- b) transmissionssystemet, for så vidt angår infrastrukturer til og fra tredjelande mellem grænsen for Unionens jurisdiktion og det første sammenkoblingspunkt med Unionens net, pr. [Publikationskontoret: *dato for vedtagelse af dette forslag*] tilhørte en vertikalt integreret virksomhed."

- b) Stk. 9 affattes således:

"9. Hvis der er indført ordninger, der sikrer transmissionssystemoperatørens uafhængighed mere effektivt end bestemmelserne i kapitel IV, kan en medlemsstat beslutte ikke at anvende stk. 1, hvis:

- a) transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhørte en vertikalt integreret virksomhed
- b) transmissionssystemet, for så vidt angår infrastrukturer til og fra tredjelande mellem grænsen for Unionens jurisdiktion og det første sammenkoblingspunkt med Unionens net, pr. [Publikationskontoret: *dato for vedtagelse af dette forslag*] tilhørte en vertikalt integreret virksomhed."

- (3) Artikel 14, stk. 1, affattes således:

"1. Medlemsstaterne kan bestemme ikke at anvende artikel 9, stk. 1, og udpege en uafhængig systemoperatør på forslag af transmissionssystemejereren, hvis:

- a) transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhørte en vertikalt integreret virksomhed
- b) transmissionssystemet, for så vidt angår infrastrukturer til og fra tredjelande mellem grænsen for Unionens jurisdiktion og det første sammenkoblingspunkt med Unionens net, pr.

[Publikationskontoret: *dato for vedtagelse af dette forslag*] tilhørte en vertikalt integreret virksomhed.

Denne udpegning skal godkendes af Kommissionen."

(3) I artikel 34, stk. 4, indsættes som tredje punktum:

"Når det pågældende net henhører under mindst en medlemsstat og mindst et tredjeland, skal de berørte medlemsstater rådføre sig med hinanden og de berørte tredjelande for at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv for så vidt angår det pågældende net anvendes konsekvent op til grænsen for Unionens jurisdiktion."

(4) Artikel 36 ændres således:

a) I stk. 3 indsættes som andet punktum:

"Hvis den pågældende infrastruktur er under en medlemsstats og en eller flere tredjelandes jurisdiktion, skal den nationale regulerende myndighed rådføre sig med de relevante myndigheder i tredjelandene, før der træffes en beslutning."

b) I stk. 4, andet afsnit, tilføjes som andet punktum:

"Hvis den pågældende infrastruktur også er under en eller flere tredjelandes jurisdiktion, skal de nationale regulerende myndigheder i medlemsstaterne rådføre sig med de relevante myndigheder i tredjelandene, før der træffes en beslutning, således at det sikres, at bestemmelserne i dette direktiv for så vidt angår det pågældende net anvendes konsekvent op til grænsen for Unionens jurisdiktion."

(5) Artikel 41, stk. 1, litra c), affattes således:

"c) at samarbejde om grænseoverskridende forhold med den eller de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater og med agenturet og, når det drejer sig om infrastruktur til og fra tredjelande, med de relevante myndigheder i tredjelandet med henblik på at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv for så vidt angår det pågældende net anvendes konsekvent op til grænsen for Unionens jurisdiktion"

(6) I artikel 42 tilføjes som stk. 6:

"6. De regulerende myndigheder rådfører sig og samarbejder med de relevante myndigheder i tredjelande med hensyn til drift af gasrørledninger til og fra tredjelande med henblik på at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv for så vidt angår det pågældende net anvendes konsekvent op til grænsen for Unionens jurisdiktion."

(7) I artikel 49 tilføjes som stk. 9:

"Hvad angår gasrørledninger til og fra tredjelande færdiggjort før den [Publikationskontoret: datoen for dette direktivs ikrafttræden] kan medlemsstaterne beslutte at fravige artikel 9, 10, 11 og 32 samt artikel 41, stk. 6, 8 og 10, for de dele af sådanne rørledninger, der løber mellem grænsen for Unionens jurisdiktion og det første sammenkoblingspunkt, forudsat at undtagelsen ikke er skadelig for konkurrencen, et velfungerende indre marked for naturgas i Unionen eller Unionens forsyningssikkerhed.

Undtagelsen skal være tidsbegrænset og kan være underlagt betingelser, som bidrager til at opfylde ovenstående betingelser.

Hvis den pågældende gasrørledning strækker sig over mere end én medlemsstats jurisdiktion, er det medlemsstaten i den jurisdiktion, hvor det første sammenkoblingspunkt befinder sig, der træffer beslutning om en undtagelse for rørledningen.

Medlemsstaterne offentliggør i henhold til dette stykke alle beslutninger om undtagelser senest et år efter dette direktivs ikrafttræden."

Artikel 2

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest [Publikationskontoret: et år efter dets ikrafttræden]. De tilsender straks Kommissionen disse love og bestemmelser.

Lovene og bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand